

Lisszaboni küldetés.

2009. június 22 – 24.

2009.június 22. Párás reggeli órák, esőt hordó, alacsonyra ereszkedett felhők, Budapest, Ferihegy-2, 1-es terminál. A Magyar Köztisztviselők, Közalkalmazottak és Közszolgálati Dolgozók Szakszervezete (MKKSZ) kis létszámú delegációja gyülekezett itt, hogy vállalt küldetésének eleget tegyen. Ez a küldetés - részt venni - a Confédération Européenne des Syndicats Indépendants (CESI) Európa Akadémia szimpóziumán, a „Jobb munkahely – Jobb élet” projekt feldolgozásában.

Küldöttségünket LAUTNER PÉTER az MKKSZ Alelnöke vezette, tagjai: NÉMETINÉ BOZSOKI ZSUZSANNA Alelnök, CSONKA BÉLA Elnökségi tag és SIMO MARIANN az MKKSZ Országos Iroda munkatársa és egyúttal tolmácsunk is.

Uticél: Lisszabon, Portugália fővárosa. Ez a város kontinensünk egyik legszebb fővárosa a Tejo folyó torkolatának északi részén fekszik, 17 km-re az Atlanti-óceán partjától. A város izgalmas története, megtapasztalt élménye, a helyben szerzett ismeretek és látványélmény azt erősítette, hogy jó választás volt a CESI részéről a portugál szakszervezetek által ajánlott rendezvény-helyszín elfogadása. Figyelemre méltó az ottani szakszervezetek szervezőkészsége, felkészültsége, az a körülmény, hogy optimális feltételeket teremtettek a szimpózium megrendezéséhez.

Rövid, frankfurti átszállással kombinált repülőút után érkeztünk meg. A jó látási viszonyok eredményeként élvezhettük az alattunk elsuhanó nyugat-európai táj változatosságát, a napfényben fürdő spanyol és portugál területek nyár eleji szín varázsát. A főváros fölé érve jó hangulatban vártuk a leszállást, majd a rendezvényhelyre utaztunk, ahol szálláshelyünk is volt.

Belakva szállodai szobáinkat, éltünk a lehetőséggel és terveinkkel egyezően - rekreációnk érdekében is – városi sétára indultunk az élményszerzés, a tapasztalatnyerés és szeretteink számára emléktárgyak vásárlása céljából. Térkép, fényképezőgép a kézben és már bele is mártóztunk a luzitán világ harsogó forgatagába. Igazak és bizonyítottakká váltak az útleírások, az ismertetőbe foglalt tudnivalók.

Lisszabon jellegzetes, szép, hangulatos, életteli. A nációk sokasága, a nyugalom, az építészeti csodák látványértéke, a csodálatos mediterrán milió jó hatással volt ránk, feledtette a fáradságot, felvillanyozott. A meredek macskaköves utcácskák, a műemlék villamos, a fadó, a jellegzetes lisszaboni zene mely vágyódást és szomorúságot fejez ki, és a gyönyörű csempék városa Lisszabon. Mintha nem is Európában lennénk, koszos utcák, a falakból áradó meleg, és a szín kavalkád különös hangulatot kölcsönöz a portugál fővárosnak.

Gazdag kínálat a kirakatokban, forgalmas, hangulatos, csinos üzletek, emberközeli kapcsolat az eladókkal, a mindenből és mindenkiből áradó nyugalom megragadó. A sok látnivaló, a szép épületek, a nagy folyó tágas, mozgalmas öble, az áradó autófolyam, az esti kivilágítás, a grandiózus és tiszta Metró maradandó emlékként üledett lelkünkbe, vésődött be vizuálisan, marad meg fotóapparátjainkban. A város gasztromóniájának ízei még ma is felidéződnek, a borok bukéja ma is orrunkba csap.

Szívet melengető emlék, optimális elhelyezés és felkészülési feltételek, a közös munkát megalapozó akkreditáció, a rendelkezésünkre bocsájtott tájékoztatók, szakmai anyagok jelentették a feladatot, a közös munkában való részvételt.

2009. 06. 23-án reggel 9.00 óra.

Christoph Vondenhoff az Európa Akadémia igazgatója megnyitotta a szimpóziumot, köszöntötte a megjelenteket. Wilhelm Gloss Úr az Európa Akadémia (EA) új elnöke e minőségében először mutatkozott be, kifejezte reményét az eredményes munkát illetően és megköszönte a portugál szakszervezeteknek a szíves vendéglátást és az együttműködést.

Hangsúlyozta, hogy ezt a szimpóziumot a munka és a magánélet egyensúlyának kialakítása-megtartása témakörének szánták. A téma fontosságát húzza alá, hogy a gazdasági válság a világban elérte az embereket, a megváltozott körülmények lereagálásához, az okok meghatározásához idő kell. A kérdésre, hogy „miért történt mindez?”, válaszokat kell adni és ez a szimpózium is jó alkalom erre. Gloss úr véleménye, hogy a probléma abban gyökeredzik, hogy az emberek egy egészként, nem pedig individuumként kezdtek el működni, ennek következtében megszűnt az egyéni felelősségvállalás. Fontos figyelmet kell fordítani a pénzügyi szektorra és az átláthatóságra, a piacgazdaságot pedig át kellene szabni az egyénre. A CESI-nek ebben – a szociális garanciák érvényesítésében – vezető szerepet kell játszania, a piacgazdaságot sokkal emberibbé kell tenni, megfelelő egyensúlyt teremtve. Gloss úr szerint a CESI lehetne az a vezető erő, aki megteszi az első lépést, és reményét fejezte ki, hogy az előadások segítik majd a közös célok meghatározását.

Az elnök urat Catarina Marcelinó a portugál Szociális és Munkaügyi Minisztérium képviselője követte a pódiumon. Mondanivalóját a munkaerőpiacon jelen lévő női munkavállalók hátrányos megkülönböztetése témaköréhez csatolta. Kiemelte, ugyanazon munkáért nem kapják meg azt a fizetést, amit egy férfi. Az Európai Unióban a nők és férfiak fizetése közti különbség 15 %. Felhívta a figyelmet arra is, hogy jó lenne mindenhol megvalósítani a munkaerőpiac rugalmasságát, a legtöbb országban meg kellene változtatni a szociális struktúrát, és az is felülvizsgálatra szorul, hogy a gyermekvállalás miatt érinti hátrányosan a női munkavállalókat.

Üdvözölte a részt vevőket Alfonso Pires Diz a vendéglátó portugál szakszervezet elnöke és arra a veszélyre hívta fel a figyelmet, hogy a politikai pártok mindenáron befolyásuk alá akarják gyúrni a szakszervezeteket, az USI azonban független, miként a CESI is. Támogatta Marcelinó asszonyt abban, hogy el kell törölni a nemek közötti különbségtételt, jó szívvel látna több nőt a szakszervezeti mozgalom vezetőszerveiben.

João Henrique Carvalho Dias Grancho tanárok szakszervezetének elnöke az oktatás színvonalemelésére hívta fel a figyelmet, azért, hogy a munkavállalók teljesítménye is fokozódhasson, utalt arra, hogy fel kell lépni a munkahelyek dehumanizálása ellen.

Dr. Hubert Krieger az EUROFOUND kutatója „Munka-magánélet egyensúlya: a jövő kihívásai a munkavállalásban és a szociálpolitikában” című előadásában ennek az egyensúlynak a megbomlása veszélyét boncolgatta, nagyon időszerűnek tartva az erről való elmélkedést. Nem jó az, hogy a szakmai kihívások miatt a nők, a családok nem vállalnak gyermeket, ami demográfiai és globális hatásokkal is jár.

A kutatások azt igazolják, hogy a munka világában mindenkinek több szabadidőre lenne szüksége, kutatni kell ennek a lehetséges megoldásait. Ilyen a részmunkaidős foglalkoztatás, amely azonban megélhetési gondokhoz vezethet, ezért szükséges a munkahely rugalmassága,

a szabadság biztosítása lehetőségeinek, változatainak vizsgálata. Keresni és alkalmazni kell a meglévő vagy kialakítható jó megoldásokat és a közszolgálatot képviselők, az érdekvédők feladata, hogy most a válság adta helyzetben keressék a lehetőséget a munkavállaló rekreációja feltételeinek javítására. Ilyen lehetőségek: több rugalmasság időben, funkcionalitásban, több fizetett szabadság, későbbi nyugdíjazás, a visszavonulás kitolása, motiváció a továbbdolgozáshoz, küzdelem a diszkrimináció ellen.

Fraçois Ziegler úr az Európai Bizottság képviselőjében vett részt a tanácskozáson. Önmagának is feltett kérdésre, „Mit is jelent a –Jobb munkahely – jobb élet?” keresve a választ, feltárta, hogy az utóbbi időben nem jól sáfárcodtunk az idővel. Egyre nagyobb szakadék tátong a munkaidő és a szabadidő között és ez az, amire választ kell találnunk. Fontos lenne figyelmet fordítani az anyasági/szülési szabadságra, ennek az időnek a fokozott védelmére (legyen rugalmasan választható, illetve legyen hosszabb -18 hét- tartamú). Közelíteni kell a béreket a női és férfi munkavállalók esetében és ebben a küzdelemben az európai szociális partnereknek vezető szerepet kell játszaniuk. A fenti helyzet és feltételek átgondolása, mérlegelése megnyitja majd a lehetőséget a munkavállalók számára idejük jobb beosztására.

Maria dos Dores Gerreiro sajnálatos precedenseket említve (két kisbaba halt meg a szülők túlterheltsége miatt) a megváltozott szerepekre hívta fel a figyelmet. A nők munkába lépésével megváltozott helyzet, a munka és magánélet közötti kapcsolat, a nemek szerepét is átírta. Mindez negatív és pozitív hatásokat is hordoz. A problémák feloldásában fontos szerepük van a politikusoknak, új törvények, szakpolitika, apa-barát munkahelyek és egy új kultúra kialakítása szükséges.

Lars Sudman menedzser saját példáján mutatta be, hogy a munkavállaló életében fontos az egyensúly, a rugalmasság, a dolgok helyes használata és az eszközök rendelkezésre állása. A munkahelyeknek egyfajta wellness érzést kellene közvetíteni, ahol megélhető a test és a lélek egyensúlya, lehetőség van egészséges étkezésre, biztosított a karrier szünet vagy a fizetetlen szabadság úgy, hogy az állását közben nem veszíti el.

A fentieket szötte tovább Bob Zimmermann arra figyelmeztetve, hogy a megfeszített munka ugyan eredményezi a szép karriert, a sok pénzt, a teljes biztonságot és elégedett szülőket, azonban az ár, amit mindeztért fizetett túl magas volt. Rutinba fásult emberré vált, elhanyagolta családját, fizikailag is megsínylette és a legrosszabb az a felismerés, hogy ezeket az elvárásokat nem önmaga, hanem a társadalom támasztotta és ő ennek akart megfelelni. Szerencsés volt, munkáltatója hozzájárulásával egy évszabadságot vett ki. Ez azonban csak egyéni szerencse. A munkavállalók tömegei nem ilyen munkáltatókkal szembesülnek. Azt azonban meg kell próbálni, hogy ilyen kikapcsolódásra mód legyen. Fel kell tárni a lehetőségeket, hogy a jövedelem kiesés ne jelentsen gondot, biztonsága megmaradhasson, életszínvonala ne változzon. A kérdéskör izgalmas, de a szimpózium közönsége kétségbe vonta, hogy ilyen munkáltató létezik-e, olyan, aki egy évre elengedi a munkavállalót, gondoskodik a helyettesítéséről, majd egy év elteltével újra foglalkoztatja.

Az egész napos elméleti, beszélgetésekkel tarkított szimpóziumot a szervezők a Tejó folyó hatalmas öblén szervezett hajózással, hangulatos vacsorával oldották. Jó alkalom volt ez a jelenlévők számára az ismerkedéshez, a kapcsolatok, barátságok elmélyítéséhez. Nem titkoltuk magunk között elégedettségenket, hogy az ötlet talán a tavalyi Duna hajózás nyomán valósulhatott meg.

A második napon megtekinthettük az Esther Janz Alapítvány intézményét. Annak láttuk iskolapéldáját, hogy a munkáltató hogyan tudja segíteni a munkavállalót abban, hogy visszatérhessen a munkaerőpiacra a gyermekvállalás után.

Az alapítványt létrehozó cég nagymultú foglalkoztató. A termelés mellett hangsúly helyeznek a szociális biztonságra. A munkavállalók ingyenes ebédet kapnak, saját egészségügyi központ áll a rendelkezésükre, és 24 órás balesetbiztosításuk van. Biztosítják a rugalmas munkaidőt, továbbképzéseket szerveznek, élnek a jutalmazás lehetőségével. Támogatják a nyugdíjasokat, a beteg gyermekeket, az egyedül gyermeket nevelőket. Erősítik a céghez tartozás érzését, belső használatú újságot adnak ki, munkaközösségeket alakítanak ki, foglalkoznak baleseti és pénzügyi segélyezéssel. A motivációkat erősíti a saját óvoda-iskolarendszer kialakítása. A szülőkhöz közel, nyugodt körülmények biztosítottak a szülő és a gyermek számára is. A gyerekek 0-10 éves korig változatos témájú foglalkozásokon vehetnek részt. Mintegy 400 gyermekkel foglalkozik 84 képzett felnőtt reggel 7.30 - 19.30-ig. Az alapítvány adományokból, szülői befizetésekből működik és vezetőinek feltett szándéka, hogy az eredeti koncepciót megtartják és tovább viszik. Az intézmény teljes bejárása győzött meg bennünket a koncepció helyességéről.

Az Európa Akadémia eddigi - hazai és külföldi - rendezvényein résztvevőkként erősíthetjük, hogy a különböző, a munka világát érintő kérdések felvetése, megtárgyalása, gyakorlati tapasztalatok szerzése, az eszközrendszer, amely a hozzáférést és megértést segíti, hasznára válik a rendezvények látogatóinak. Széleskörű rálátást biztosít az érdekvédőket foglalkoztató témákra, szociális partnerként a szakszervezetek képviselőinek jártassága, tárgyalóképessége fejlődik. Mindemellert a személyes találkozók, beszélgetések, a kialakuló barátságok erősítik a nemzetek közötti együttműködést, az érdekvédelmi küzdelmekben közös témák sokoldalú megközelítését, a munkaharc eszközrendszerének bővülését.

Köszönjük az MKKSZ Elnökségének a bizalmat, a CESI és az Európa Akadémia vezetőinek, szervezőinek a jó helyszínre szervezett, előkészített, tartalmas és emléket hagyó rendezést és az Európai Uniónak a rendezvény finanszírozását.

Lisszabon (Portugália), 2009. június 22-24.

Simó Mariann

Csonka Béla